

УДК 330.46

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ**Помазнюк Тетяна Андріївна**

здобувач вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *Штучний інтелект стає невід'ємною складовою сучасної технологічної революції, впливаючи на різні сфери нашого життя, зокрема на економіку. Спроможність штучного інтелекту аналізувати великі обсяги даних, робити прогнози та приймати рішення в реальному часі надає йому ключове значення для вдосконалення економічних процесів.*

Ключові слова: *штучний інтелект, цифрові технології, економічні дослідження, цифрова економіка.*

Штучний інтелект – розділ комп'ютерної лінгвістики та інформатики, який швидко розвивається, і зосереджений на розробці інтелектуальних машин, здатних виконувати завдання, які зазвичай потребують людського інтелекту. Ці завдання можуть варіюватися від простих дій, як-от розпізнавання мови чи зображень, до більш складних завдань, як-от ігри чи водіння автомобіля [1].

Одна зі сфер застосування штучного інтелекту, включаючи його симбіоз з природною обробкою мови, – голосові записи, які ми чуємо, звертаючись в банк. Яскравим прикладом є одна компанія, яка замінила великий колл-центр, близько 4 тисяч осіб, штучним інтелектом і залишила тільки 70 осіб у штаті, розподіливши людські ресурси в інші сфери [2].

Впровадження нових технологій революціонує економіку, сприяючи швидкому розвитку компаній та їхньому виходу на світовий ринок. Цей процес також призводить до змін в структурі зайнятості, створення високопродуктивних робочих місць і виникнення нових професій. Однак цифрові технології не лише підвищують інтелектуальність праці, формуючи попит на фахівців з цифровими навичками та креативним мисленням, а й породжують загрозу зменшення зайнятості та заміщення роботами та штучним інтелектом в окремих сферах.

Штучний інтелект впливає на світову економіку через два основні джерела. По-перше, за допомогою автоматизації рутинних завдань, що призводить до збільшення продуктивності в секторах, таких як виробництво та транспорт. Інтеграція алгоритмів штучного інтелекту передбачає використання роботів та автономних транспортних засобів. Друге джерело впливу – покращення продуктивності завдяки інтеграції технологій штучного інтелекту в робочу силу підприємств. Це вимагатиме інвестицій у розробку програмного забезпечення та систем штучного інтелекту. Автоматизація частково зменшить потребу в людських ресурсах, забезпечуючи загальне підвищення продуктивності [3].

Зміни, що відбуваються з «живою працею», доцільно розглядати за двома аспектами. Перший аспект полягає у зменшенні її частки в виробництві товарів та послуг, що може викликати загрозу для робочих місць, особливо серед працівників без вищої освіти та молоді. Впровадження одного додаткового робочого місця на тисячу працівників призводить до зниження зайнятості на 0,16-0,20 в.п. Другий аспект вказує на збільшення цінності креативної праці у цифровій економіці, особливо в наукомістких та інноваційних галузях. Зростання попиту на фахівців, здатних створювати нові продукти та послуги, може призвести до соціальної нерівності, оскільки оплата за креативну працю зростає швидше, ніж за рутинні завдання. Це може призвести до розриву у рівнях заробітної плати та викликати соціальні напруження серед населення [4].

В цілому, ці два аспекти визначають нові виклики та можливості, які супроводжують перехід до цифрової економіки. Необхідно розглядати ці зміни як можливість для створення нових робочих місць та розвитку інновацій, але одночасно вирішувати соціальні та освітні завдання, щоб забезпечити сталість інклюзивного економічного росту.

Сьогодні не знайдеться ні однієї галузі, де не намагалися застосувати штучний інтелект. Наприклад, магазин Amazon не має жодного обслуговуючого персоналу і повністю керується штучним інтелектом, який відслідковує кожну покупку та автоматично виставляє покупцям рахунки. Активно роботи вливаються в логістику та банківську справу. Штучний інтелект контролює завантаження товару, транспортування, кліматичні умови зберігання, виконання банківських переказів та інше. Це дає змогу зменшити ризики помилок і скоротити до хвилин процеси, на виконання яких йшли дні [5].

Штучний інтелект знаходить застосування в різних галузях, включаючи юридичні консультації, виробництво та електронну комерцію. Навіть у медицині та журналістиці вже є відчутний його вплив. Водночас, ця інновація несе загрозу для робочих місць, зокрема у водіїв, продавців та журналістів. Медичні працівники також можуть відчути зменшення попиту через автоматизацію деяких діагностичних процесів. Такі зміни створюють економічні та суспільні виклики, включаючи соціальну нерівність та збільшення безробіття.

Згідно з даними звіту (Всесвітній економічний форум) у 2018 р. структура відпрацьованих годин співвідношення людина – машина виглядає: 71% на 29%. За 2022 р. це співвідношення становить 58% на 42%. До 2022 р. – 62% інформації та даних організації, її обробка, пошук та передача будуть виконуватися машинами в порівнянні з 46% сьогодні. Водночас ті завдання, в яких на сьогодні має перевагу людина також будуть автоматизовані [4]. Загальною тенденцією є збільшення автоматизації в економіці, що може вплинути на структуру праці та вимагати переосвіти та адаптації робочої сили до нових умов.

До 2030 року світовий ВВП може зрости на 14% (еквівалент 15,7 трлн доларів США) у результаті прискореного розвитку та впровадження штучного інтелекту. Обсяг економічної вигоди від використання інструментів штучного

інтелекту значною мірою залежатиме від швидкості розвитку та поширення. Якщо штучний інтелект стане компонентом великого обсягу продукції, він стане невід’ємною частиною життя багатьох людей [6].

Отже, впровадження штучного інтелекту в економіку має різнобічні наслідки. Загальною тенденцією є поступове впровадження технологій штучного інтелекту в різні сфери, викликаючи як позитивні, так і викликані проблемами трансформації в економіці та суспільстві. Для досягнення сталого розвитку необхідно уважно враховувати всі аспекти цього процесу, сприяти розвитку цифрових навичок та забезпечувати соціальну справедливість у контексті штучного інтелекту.

Список використаних джерел:

1. Вікіпедія: сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення: 10.03.2024).
2. Мінфін: офіційний веб-сайт / Мінфін; Штучний інтелект: майбутнє фінансової системи та економіки. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2019/10/31/39408569/> (дата звернення: 10.03.2024).
3. Могилевська О. Ю., Слободяник А. М., Сідак І. В. Вплив штучного інтелекту на українську і міжнародну економіку. *Київський економічний науковий журнал* : електрон. версія журналу 2023. №1. С. 46. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-6> (дата звернення: 10.03.2024).
4. Азьмук Н. А. Штучний інтелект у процесі праці у цифровій економіці: Нові виклики та можливості. *Економічний вісник Донбасу* : електрон. версія журналу 2019. №3(57). С. 138. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/161150> (дата звернення: 10.03.2024).
5. Шрейдер А. О., Дмитрів Б. В. Вплив штучного інтелекту на економіку та суспільство. *Маркетинг і контролінг : сучасні виклики підприємств*: електрон. версія журналу 2017. URL: <http://elar.nung.edu.ua/bitstream/123456789/6140/1/6717p.pdf>
6. Рябоконт Д. Штучний інтелект: помічник у відновленні економіки. *Економічна правда* : електрон. версія журналу 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/01/13/669909/> (дата звернення: 10.03.2024).

Abstract: *Artificial intelligence is becoming an integral part of the modern technological revolution, affecting various spheres of our lives, including the economy. The ability of artificial intelligence to analyze large amounts of data, make predictions and make decisions in real time makes it key to improving economic processes.*

Key words: *artificial intelligence, digital technologies, economic research, digital economy.*

Науковий керівник: Хилько І. І.,
старший викладач кафедри економічної кібернетики,
комп’ютерних наук та інформаційних технологій
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна